

שני דיני פרק שלשה עשר

כתובות

קה.

עין משפט נר מצוה

השבע בסוף. כשישמעו בו שמת ומצא לגבות כמזכה משבע שלא עכבה בידה משל בעלה כלום: ולא משבע כהלה. בשעת גיבוי מוונות: **גב' אדמון בן גדאי:** גזרין גזירות. קנסות: **קטמה נטיעה** גרסינן ב"ק. גבי צמחה שנקנסה לרשות הניזק והזיקה קטמה נטיעה אילן כמה שמיין אותה: **ספי כסף.** שתי מעות: **כפי דינין.** של עשרים ולשנה: **כפי כנסיות.** להתפלל: **כפי מדרשות.** למשנה ולתלמוד: **כפי סופרים.** ללמוד מניקות: **נוטלין שכן.** ומתפרנסין הימנו לפי שלא היו עסוקין במלאכתן: **כרשיעי עסקינן.** שנוטלין שכן לדון יותר מכדי מיידי: **לא ספקו.** למונות: **אע"פ שלא רלו.** ליעול: **איסתיאל.** סלע: **כפורס שודא.** שלא תחייבי אס וזאי אני: **כפורס אגרא.** שכר וטוח: **הנוטל שכר לדון.** משנה היא במס' בכורות (דף כט.). **אגר דינא.** לא אומר לכס הדין כי אס בשכר קך וכך: **אגר נטיאל.** שהיה צטל ממלאכתו: **דהוה הכי נאמרי דחמרא.** מריח באורות יין אי זה ראוי להתקיים והקרוב להתקלף ימכרוהו מיד ושכר זה היה נעזי לו בכל יום: **כי הוה.** צבילאל דמוכח שרי: **הכו לי גברא דדלי.** מיא משקה שדומי: **כתיקאי.** צמקומי. כתיקאי אומר אני שהוה לשון פגום כמו קניס חרוקת דשמיטת חולין (נ"ט): **כלו'** שאני מסתלק ונפגס מקומי: אינו

קשיא תלמא אתרין קשיא גזירות אנורות. וא"ת ארצה אי גזילה וגזירה תרי מיילי וניהו תלמא אתרי לא קשיא דייני גזילה הוה תלמא דייני גזירות לא הוה אלף תרי ואמר רבי חדא דאינו סברא שהיה לדיין אי שמי שרות דכמה אנשים חשופים היו צירושלים שהיו יכולין לעמוד לכל שררה ושררה ועוד אי לאחד מהם הוה שמי שרות לחנן המצרי היה לו להיות שהיה חשוב יותר מחנן בן אבישלוס כמו שפי"ר"ת. מ"ר: **דחשיב** ליה קתני. ואין לפרש דחשיב ליה יותר דהא מוכח בצרייתא דחנן המצרי היה חשוב יותר מחנן בן אבישלוס מדקתני ליה צרישא אלף ה"פ דחשיב ליה צמר הכי דאיירי צהו מתני' חנן אומר שני דצריס אלדמון אומר שבעה קתני דלא חשיב ליה כגון חנן המצרי שלא דבר כלום לא קתני ולי נראה דחשיב ליה החשוב יותר ואף על גב דקתני חנן המצרי צרישא הכי נמי אשכחן מ' מעשה צרבי אלעזר ור' יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ור"ע אע"פ שר"ע היה חשוב מרבי אלעזר בן עזריה שהוה ראש לתכמים וצבל דוכתי אמרינן (פסחים ג.) כגון ר"ע וצבריו ובשילתי פ"ק דביבמות (דף טו.). גבי מעשה דרבי יוסף דאמר הרביס דאמר להס רבי יהושע אני אלף ואחריו מי רבי אלעזר בן עזריה ואחריו מי ר"ע וכשנכנסו אללו אמר לרי' יהושע יש בן לעזריה צבריו הכי לא היה יודע שר' אלעזר צעולס ולרי' עקיבא אמר אתה הוה ששמן הולך מסוף העולם ועד סופו ואפי"ה מוזרי ר' אלעזר צרישא והיינו טעמא שהיה ממשפחה מיוחסת יותר מר"ע שהיה עשירי לעזרס וגם צבילי נשילוחו הכא נמי דקתני חנן המצרי צרישא לא צבילי שהיה חשוב יותר אלף מפני שהוה ממשפחה מיוחסת יותר מחנן בן אבישלוס ואומר רבי דמ"מ תקני לן אמאי לא משני דמסני ר"ת ולאו פירכא היא דאי תנא להו לפי שדצרו במשנתנו הוה ליה למיתני שני דייני גזירות שהיו צירושלים אלל מדקתני היו צירושלים משמע שנים היו ותו לא ועוד מדתניא צמקון רבי נתן אומר אף תמוס המדי אלל מדייני גזירות שצירושלים היה ועל כרחק צברייטא לא קאי דל"כ לרי' נתן ארבע הוה ואין מוקמינן דהיהו דקתני שלשה אלדמון וחנן ונחום המדי לרבי נתן אלף ודאי דחשיב ליה החשוב יותר משום הכי קאמר אף נחום המדי היה אחד מנזרי גזירות והיה חשוב ממנו. מ"ר: **גזירי גזירות** שכירושלים היו נוטלין שברן מתרומת הלשכה. הא

א א ב מיי פ"ד מהל שקלים הלכה ז סמג עשין מה טור ש"ע ח"מ סימן ט סעיף ג: ג ג מיי פכ"ג מהלמט סנהדרין הלכה א סמג לאוין רס פוש"ט ח סעיף א וסימן לז סעיף יח: ד ד ה ו מיי שס הלכה ה טור ש"ע שס סימן ט סעיף ה:

תוספות ר"ד

תשבע בסוף פירוש כשישמעו בו שמת ותבא לגבות כתובת' או תשבע שלא עכבה בידה משל בעלה כלום ולא תשבע בתחלה עשיו בעת גיבוי מוונות ובני הכנסה גדולי אמרו גם עכשיו תשבע שאין בידה משל בעלה כלום ובכל שבועה אין נותנים לה מוונות. קרנא הוה שקיל אסתירא מכל חד וחד ודאין להו דינא והכי עבדי הכי והכתיב וישודא לא תקח וכו' והכי הובא דשקיל מחד ומכתריה לא שקיל דלמא אתי לאצלווי דינא קרנא כיון דשקיל מתרייהו לא אתי לאצלווי דינא וכי לא אתי לאצלווי מי שרי והתניא וישודא לא תקח מילא אס ללמד שלא לזכות את החייב ושלא לחייב את הזכאי הרי כבר נאמר לא תטה משפט אלא אפילו לזכות את הזכאי ולחייב את החייב אמרה תורה לא תקח שודא הני מילי היכא דשקיל בתורת קרנא בתורת אגרא הוה שקיל ובתורת אגרא מי שרי והתנן הנוטל שכרו לדון דיניו בשלן ה"מ אגר דינא קרנא אגר בטלה הוה שקיל ואגר בטילה מי שרי והתניא מכוער הדיין שנוטל שכרו אלף שרינו דין ה"ד אילמא אגר דינא דינו דין מי שרי והתניא הנוטל שכרו לדון דיניו בשלן אלף אגר בטלה וקתני מכוער הדיין ה"מ בטלה דלא מוכחא קרנא בטילה מוכח כוה דהוה תהי כחמרא ויהבו ליה זוזי כי הא דר"ה הוה דלי דולא כי אתא לקמיה לדינא אל' הב לי גברא דדלי בהיקאי פי בכקומי וארזן לכו דינא

תורה אור השלם

1. וישודא לא תקח פי השודא יעור פקדים ויסקף דברי צדיקים: שמות כג
2. לא תטה משפט לא תביר פגים ולא תקח שחד פי השודא יעור עיני חכמים ויסקף דברי צדיקים: דברים טו יט

הגהות הב"ח

(א) גם והתנן הנוטל שכר: (ב) רש"י ד"ה כתיקאי וכו' לשון פגום וכן לעיל דף סא. ורש"י פי שס מתיקאי צביליט:

מוסף רש"י

תשבע בסוף. כשתמלגן או תמנעו ומשבע כמזה תשבע שלא עכבה בידה משל בעלה כלום, ולא תשבע בתחלה. כפיסוק מוונות (לעיל פ"ג). קטמה נטיעה. צמחה שקטמה נטיעה. (ביק נ"ה). גזירי גזירות. קניסי קנסות, אלדמון ומן בן אבישלוס (שם).

דקרנא אומר ר"ת משום דלא [אסור] אלף מצעלי דיניס אלל הכא משל לצור ורבי מפרש דהכא לאו צמורת שכר היו נוטלין אלף הכא כל שעה היו יושבין צדין ולא היו עוסקין בשום מלאכה ולא היה להם צמח להתפרנס והיה מוטל על הצבור לפרנסן אלל קרנא אקראי צעלמא היה יושב ולא היה לו ליעול שכר ומהאי טעמא נמי אתי שפיר הא דקאמר לקמן (דף קו.) מלמדי הלכות שחיטה והלכות קמיילא היו נוטלין שכן מתרומת הלשכה אף על פי ששכר תלמוד תורה אסור כדליתא צפרק אין בין המודר (מריס דף ג'.) מ"ר: אפילו